

Autoreferat

1. Imię i nazwisko: Adrianna Szczerba
2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

2005 – dyplom magistra archeologii uzyskany na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego. Studia ukończone z wyróżnieniem ("Medal za chlubne studia", przyznany 5 grudnia 2005 r. uchwałą Senatu Akademickiego Uniwersytetu Łódzkiego).

Tytuł pracy magisterskiej: *Ludwik Kondratowicz (Władysław Syrokomla) i jego zainteresowania archeologiczne*. Fragmenty pracy zostały opublikowane (*Podróże krajoznawcze Ludwika Kondratowicza (Władysława Syrokomli)*, "Analecta. Studia i materiały z dziejów nauki", R. XVI, 2007, z. 1-2, s. 109-127. Promotor: dr hab. Maria Magdalena Blomberg, prof. UŁ

2010 – stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie archeologii uzyskany na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego (stypendium wydziałowe)

Tytuł rozprawy doktorskiej: *Problem ochrony zabytków archeologicznych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej pod panowaniem rosyjskim*. Praca rekomendowana do druku przez Radę Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu (*Problem ochrony zabytków archeologicznych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej pod panowaniem rosyjskim*, Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2012. ISBN 978-83-9335-869-4). Promotor: dr hab. Maria Magdalena Blomberg, prof. UŁ.

2016 – świadectwo ukończenia rocznych studiów podyplomowych w zakresie tłumaczeń specjalistycznych (język angielski), uzyskane na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.

2006 – staż w Śląskim Wojewódzkim Oddziale Służb Ochrony Zabytków w Katowicach, Delegatura w Częstochowie.

2009–2010 – asystent w Katedrze Archeologii Historycznej Instytutu Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego.

od 1 stycznia 2011 – adiunkt w Katedrze Archeologii Historycznej Instytutu Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego (obecnie Katedra Archeologii Historycznej i Bronioznawstwa).

Ponadto doskonaliłam swój warsztat archeologa, uczestnicząc w badaniach wykopaliskowych Instytutu Archeologii UŁ na stanowiskach archeologicznych w Sochaczewie, Pyzdrach i Pińczowie.

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). Omówienie to winno dotyczyć merytorycznego ujęcia przedmiotowych osiągnięć, jak i w sposób precyzyjny określać indywidualny wkład w ich powstanie, w przypadku, gdy dane osiągnięcie jest dziełem współautorskim, z uwzględnieniem możliwości wskazywania dorobku z okresu całej kariery zawodowej.

Przedmiotem moich zainteresowań naukowych są dzieje archeologii polskiej w XIX i XX wieku. Problematyką tą zajmowałam się już w pracy magisterskiej, poświęconej pasjom starożytnym Ludwika Kondratowicza/Władysława Syrokomli (1823–1862), poety i tłumacza romantycznego. Jego działalność przypadała na okres wzrostu popularności archeologii krajowej, która w realiach zaborów odrywała ważną rolę w procesie kulturowego oddziaływania na świadomość społeczną, przez kreowanie i rozwijanie tożsamości narodowej oraz poczucia więzi z ojczystymi ziemiami i ich przeszłością. Zabytki archeologiczne, starożytności krajowe z czasów przedchrześcijańskich, były traktowane jako pamiątki narodowego bytu. Dlatego też w omawianym czasie ważne zadanie stanowiła realizowana w różny sposób ich ochrona (m.in. poprzez rejestrację w terenie, kolekcjonerstwo i popularyzację), rozumiana przede wszystkim jako patriotyczny obowiązek obrony polskości przed działaniami zaborców. Problem ten, w odniesieniu do ziem dawnej Rzeczypospolitej pod panowaniem rosyjskim, uczyniłam tematem mojej rozprawy doktorskiej. Rozważania na powyższe tematy zaowocowały również kilkunastoma publikacjami problemowymi (m.in.): *Rzecz o niezwykłych kobietach (Działalność archeologiczna Marii Butrymówny i Katarzyny Skarżyńskiej)*¹, *Przyczynek do dziejów kolekcjonerstwa i muzealnictwa polskiego. Wystawy starożytności w Królestwie Polskim*², *Rola rosyjskich zjazdów archeologicznych w dyskusji*

¹ A. Szczerba, *Rzecz o niezwykłych kobietach (Działalność archeologiczna Marii Butrymówny i Katarzyny Skarżyńskiej)*, [w:] *Terra Barbarica. Studia ofiarowane Magdalenie Mączyńskiej w 65. rocznicę urodzin. Monumenta Archaeologica Barbarica, Series Gemina, Tomus II*, Łódź – Warszawa 2010, s. 813-817.

² A. Szczerba, *Przyczynek do dziejów kolekcjonerstwa i muzealnictwa polskiego. Wystawy starożytności w Królestwie Polskim*, [w:] *Sztuka Polski Środkowej – Studia V*, red. P. Gryglewski, E. Kubiak, K. Stefański, Księży Młyn. Dom Wydawniczy, Łódź 2011, s. 119-128.

*nad ochroną zabytków w Imperium Rosyjskim w XIX i na przełomie XIX i XX wieku*³, *Problem ochrony zabytków archeologicznych na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej (pod panowaniem rosyjskim) w XIX i na początku XX w.*⁴, *Mapy archeologiczne zachodnich guberni Imperium Rosyjskiego*⁵, *Nie tylko szabłą... Rola archeologii w utrzymaniu tożsamości narodowej Polaków w okresie zaborów*⁶, *Z dziejów polskiej archeologii. Falszywe zabytki runicznego pisma słowiańskiego*⁷, *Zainteresowania archeologiczne w rodzinie Tyszkiewiczów z linii litewskiej i białoruskiej*⁸, *Antiquarian and archeological collections and museums in Poland since 1918 – a thematic outline*⁹.

Naturalną kontynuacją studiów nad społecznymi i ideologicznymi funkcjami archeologii polskiej w XIX i XX wieku było podjęcie przez mnie problemu poszukiwań początków państwa i narodu polskiego, w tym przede wszystkim prowadzonych od schyłku lat 40. do lat 60. XX wieku tzw. badań „milenijnych” i powiązanej z nimi organizacyjnie instytucji Kierownictwa Badań nad Początkami Państwa Polskiego. Na finalizację tego tematu w 2017 roku uzyskałam finansowanie w ramach konkursu Narodowego Centrum Nauki Miniatura 1 (nr B1711400000786000).

Równolegle, z inspiracji prof. dr hab. Leszka Kajzera (1944–2016), badałam historię kamienicy przy ul. Uniwersyteckiej 3 w Łodzi – ówczesnej siedziby Instytutu Archeologii UŁ (od 2018 roku mieszczą się tutaj jednostki administracyjne Uniwersytetu Łódzkiego). Budynek ten powstał w latach 20. minionego stulecia jako dom nauczycieli Szkoły Zgromadzenia Kupców miasta Łodzi, funkcjonującej w latach 1898–1939. Szkoła po wojnie

³ A. Szczerba, *Rola rosyjskich zjazdów archeologicznych w dyskusji nad ochroną zabytków w Imperium Rosyjskim w XIX i na przełomie XIX i XX wieku*, „Analecta. Studia i materiały z dziejów nauki” 2013, R XXII, z. 1-2, s. 147-166.

⁴ A. Szczerba, *Problem ochrony zabytków archeologicznych na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej (pod panowaniem rosyjskim) w XIX i na początku XX w.*, [w:] *Dziedzictwo Kresów. Kultura – Narody – Wyznania*, red. I. Kozimala, A. Królikowska, B. Topij-Stempińska, Akademia Ignatium, Wydawnictwo WAM, Kraków 2014, s. 11-22.

⁵ A. Szczerba, *Mapy archeologiczne zachodnich guberni Imperium Rosyjskiego*, [w:] *Z Dziejów Kartografii, Tom XVIII. Dawne mapy jako źródła w badaniach geograficznych i historycznych*, red. B. Konopska, J. Ostrowski, Warszawa 2014, s. 237-250.

⁶ A. Szczerba, *Nie tylko szabłą... Rola archeologii w utrzymaniu tożsamości narodowej Polaków w okresie zaborów*, [w:] *W walce o wolność i niepodległość Polski*, red. D. Litwin-Lewandowska, K. Bałękowski, Wydawnictwo Naukowe Tygiel sp. z o.o., Lublin 2016, s. 22-36.

⁷ A. Szczerba, *Z dziejów polskiej archeologii. Falszywe zabytki runicznego pisma słowiańskiego*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2015, XXIV, nr 1, s. 7-44.

⁸ A. Szczerba, *Zainteresowania archeologiczne w rodzinie Tyszkiewiczów z linii litewskiej i białoruskiej*, [w:] *Wielkie rody na ziemiach polsko-litewskich w XVI-XX wieku, Wielkie rody. Procesy*, red. N. Kasperek, T. Zych, M. Klempert, Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Olsztyn-Tarnobrzeg 2017, s. 206-225.

⁹ A. Szczerba, *Antiquarian and archeological collections and museums in Poland since 1918 – a thematic outline*, “Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині”, Вип. 21, Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип’якевича НАН 2017, с. 175-181.

nie wznowila swojej działalności, a jej nieruchomości (kamienicę przy ul. Uniwersyteckiej 3 oraz znajdujący się po sąsiedzku gmach szkolny przy ul. Narutowicza 68) pozyskał organizujący się w 1945 roku Uniwersytet Łódzki. W budynku szkolnym mieściły się zakłady naukowe i sale wykładowe. Mieszkania w kamienicy pierwotnie przeznaczono dla członków Komitetu Organizacyjnego Uniwersytetu Łódzkiego oraz organizatorów poszczególnych wydziałów. Jednakże trudności lokalowe UŁ sprawiły, że w dawnym domu nauczycieli przy ul. Uniwersyteckiej 3, ulokowano również zakłady naukowe. Jak ustaliłam, w różnych okresach mieszkali tu lub pracowali m.in. pierwsi rektorzy UŁ – Teodor Vieweger (1888–1945), Tadeusz Kotarbiński (1886–1981), Józef Chałasiński (1904–1974), Jan Szczepański (1939–2017), Stefan Hrabec (1912–1972); socjologowie – Maria Ossowska (1896–1974), Stanisław Ossowski (1897–1963), Krystyna Lutyńska (1931–2016), Jan Lutyński (1921–1988), Antonina Kłoskowska (1919–2001); Helena Radlińska (1879–1954) – twórczyni pedagogiki społecznej w Polsce; Kazimiera Zawistowicz-Adamska (1897–1984) – założycielka łódzkiej szkoły etnografii społecznej; Mieczysław Wallis (1895–1975) – filozof i historyk sztuki, założyciel pierwszej w Polsce Katedry Estetyki na UŁ; Jan Muszkowski (1882–1953) – założyciel pierwszej w Polsce Katedry Bibliotekoznawstwa na UŁ; Marian Grotowski (1882–1951) – jeden z organizatorów Uniwersytetu Łódzkiego oraz założyciel Katedry Fizyki Eksperymentalnej na UŁ. Z czasem przeważyła tendencja do stopniowego wyprowadzania lokatorów na rzecz zakładów naukowych, mimo to aż do początku lat 90. XX wieku przenikały się tu przestrzeń prywatna i uniwersytecka, tworząc szczególną, niepowtarzalną atmosferę tego obiektu, o której krążyły w środowisku akademickim piękne legendy, przez wiele lat podtrzymywane ciekawością kolejnych pokoleń. Powyższy temat badawczy z uwagi na wielowątkowość dziejów obu budynków i bogatą bazę źródłową, a także zainteresowanie tą tematyką społeczności akademickiej Uniwersytetu Łódzkiego omówiłam w dwóch książkach, które ukazały się drukiem w 2015 i 2019 roku nakładem Wydawnictwa UŁ¹⁰. W pierwszej przedstawiłam dzieje Szkoły Zgromadzenia Kupców (od 2018 roku siedziba rektoratu UŁ) i historię budowy kamienicy przy ul. Uniwersyteckiej 3, w drugiej – sytuację lokatorską kamienicy na tle dziejów Uniwersytetu Łódzkiego i powojennej Polski. Moje zainteresowania badawcze nadal jednak koncentrowały się na dziejach archeologii i w 2021 roku także nakładem Wydawnictwa UŁ ukazała się

¹⁰ A. Szczerba, *Szkoła Zgromadzenia Kupców miasta Łodzi (1898–1939)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2015; Taż, *Dom uczonych. Dzieje kamienicy przy ul. Uniwersyteckiej 3 w latach 1945–2018*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2019.

monografia Kierownictwa Badań nad Początkami Państwa Polskiego. W pracy tej starałam się przeanalizować wszystkie, bardzo liczne wątki działalności wyżej wymienionej instytucji, osiągnięcia badaczy biorących udział w animowanych przez Kierownictwo działaniach oraz recepcję wyników ich prac, a także zróżnicowane oceny i rozbieżne opinie na ten temat. Poniżej przedstawiam najważniejsze ustalenia.

Opublikowane dotąd prace poświęcone badaniom „milenijnym” (1948–1966) rozpatrywały to zagadnienie albo w aspekcie naukowym, albo organizacyjnym, albo politycznym, przy czym koncentrowały swoją uwagę na wybranych zagadnieniach. Wiele dyskusji wzbudziły zwłaszcza przyczyny państwowego wsparcia dla tej akcji. W tym kontekście pojawiały się sugestie, że wchodziło bądź o „zadania zlecone”, bądź o świadome obranie takiego kierunku badań, który mógł liczyć na akceptację władz komunistycznych i uzyskanie środków finansowych. W mojej opinii, klimat intelektualny i zainteresowania początkami Polski dojrzewały już wcześniej, co też staram się wykazać w rozdziale I. Nie ma też śladu, aby za tą inicjatywą kryło się zamówienie czy inspiracja władz państwowych. Projekt „milenijny” był w swej genezie przedsięwzięciem naukowym. Jak wyjaśniam w rozdziale II, pomysł zorganizowania multidyscyplinarnych badań nad początkami państwa polskiego, w związku z jubileuszem tysiąclecia państwa polskiego i jego chrztu, podjął w końcu 1947 roku Stanisław Lorentz (1899–1991), dyrektor Naczelnej Dyrekcji Muzeów i Ochrony Zabytków (dalej NDMiOZ). Była to odpowiedź na postulaty środowiska naukowego. Z jednej strony prehistorycy domagali się uczczenia 1000. rocznicy pojawienia się Polski w źródłach pisanych przez podjęcie wykopalisk przerwanych przez II wojnę światową, z drugiej – odkrycia z lat 1945–1947 relikwów architektury romańskiej w Poznaniu, Gnieźnie, Trzemesznie i Strzelnie zachęcały do rozpoczęcia tam szerszych prac archeologicznych. Także historycy powrócili po wojnie do tematu genezy naszej państwowości, formułując listę postulatów badawczych – okazją po temu stały obrady VII powszechnego zjazdu historyków polskich we Wrocławiu 19–22 września 1948 roku. Nie oznacza to oczywiście, że nie było powiązań badań „milenijnych” z polityką, ale wpływ ten – i tu zgadzam się z opinią Zbigniewa Kobylińskiego – wyrażał się w nacisku na udowodnienie naszych praw do zamieszkiwania ziem nadbałtyckich i nadodrzańskich (uprzednio należących do terytorium Niemiec), przyznanych Polsce na mocy postanowień konferencji poczdamskiej¹¹. Wypada przy tym podkreślić, że badania dziejów tzw. Ziemi Odzyskanych (i

¹¹ Z. Kobyliński, *Archeologia wczesnego średniowiecza w Polsce 1939–1989: sukcesy i porażki*, [w:] *Pół wieku z dziejów archeologii polskiej: 1939–1989*, red. J. Lech, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 357–409.

ich związków z genezą państwa polskiego) przez środowisko naukowe traktowane było jako wypełnienie powinności patriotycznej (pisała o tym np. Zofia Kurnatowska (1932–2013)¹²). Nie bez znaczenia był tu fakt, że prowadzili je niejednokrotnie Ci sami uczeni, którzy przed wojną podjęli spór z nacjonalistyczną nauką niemiecką, wspierającą rewizjonistyczną politykę swojego kraju (III Rzesza kwestionowała przebieg granicy z Polską, domagając się zwrotu Górnego Śląska, Pomorza, a nieraz nawet Wielkopolski jako „pradawnych ziem germańskich”). W polskiej nauce utrwalił się wówczas pogląd o ciągłości rozwoju kulturowego ziem w dorzeczu Odry i Wisły, od kultury łużyckiej (łączonej z grupą etniczną prasłowiańską) aż po średniowiecze. Podkreślano również, że w świetle analizy źródeł pisanych naszym „terytorium macierzystym” są ziemie leżące w granicach państwa wczesnopiastowskiego, rozciągającego się od Odry do Bugu i od Bałtyku po Sudety i Karpaty. Klęska III Rzeszy w II wojnie światowej, która dla Polaków oznaczała przesunięcie całego kraju na Zachód, gdzie – jak pisał wilnianin Tadeusz Konwicky (1926–2015) – niby to „odzyskany Dom” pachniał przecież obco¹³, nie zdezaktualizowała potrzeby udowodnienia praw Polaków do własnego terytorium. Jednocześnie, kwestia przynależności tzw. Ziem Odzyskanych była jedną z niewielu idei, które zjednoczyły po wojnie władze komunistyczne ze środowiskiem naukowym. Propagandzista partyjny, archeolog i historyk stanęli wówczas w jednym szeregu, wspólnie podejmując się „historycznej” legitymizacji „powrotu” Polski nad Odrę i Nysę. W tym celu ponownie sięgnięto po argumenty naukowe wskazujące na związki Ziem Odzyskanych z początkami Polski. Podsumowując, zbieżność celów środowiska naukowego i ówczesnych władz państwowych zdecydowała o tym, iż jako jeden z ważniejszych problemów nauki historycznej po II wojnie światowej pojawiła się sprawa genezy państwa polskiego.

W rozdziale III przedstawiam założenia programowe badań „milenijnych”. Początkowo określały je tezy referatu A. Gieysztor (1916–1999) pt. *Polskie Millenium. Z zagadnień współpracy historii i archeologii wczesnodziejowej*¹⁴, który poddano pod dyskusję 1 marca 1948 roku na „spotkaniu programowym” w Naczelnej Dyrekcji Muzeów i Ochrony Zabytków w Warszawie. Kolejne postulaty badawcze wypracowywano w miarę rozwoju prac oraz w toku dyskusji na konferencjach naukowych. Przy czym bardzo ważna dla problematyki „milenijnej” stała przebudowa metodologiczna współpracujących nauk w oparciu o doktrynę

¹² Z. Kurnatowska, *Czy millenium było „tragedią polskiej archeologii” ?*, [w:] *Archeologia i starożytnicy. Studia dedykowane Profesorowi Andrzejowi Abramowiczowi w 70 rocznicę urodzin*, red. M. Głosek, IAIE PAN, Łódź 1997, s. 147-156.

¹³ T. Konwicky, *Wschody i zachody księżycy*, Warszawa 1990, s. 90, 340.

¹⁴ A. Gieysztor, *Polskie Millenium. Z zagadnień współpracy historii i archeologii wczesnodziejowej*, „Przegląd Historyczny” 1948, t.38, s.391-406.

marksistowską, którą (w jej obligatoryjnej, stalinowskiej wersji) od końca lat 40. XX wieku władze państwowe chciały narzucić środowisku naukowemu jako jedyny właściwy sposób patrzenia na świat. Należy podkreślić, że w przypadku historiografii polskiej (w pewnym zakresie też archeologii) proces ów nałożył się na podzielane przez badaczy od czasów międzywojnia zainteresowania problematyką społeczną i gospodarczą, także w ujęciu Fryderyka Engelsa (1820–1895). Oznacza to, że wspomniana przebudowa metodologiczna, choć wymuszona w ramach stalinizacji nauki polskiej, nie była pozbawiona „naukowej atrakcyjności” (pisali o tym m.in. Stanisław Tabaczyński (1930–2020) i Andrzej Abramowicz (1926–2011))¹⁵. W „Polskim Millenium” (używając określenia A. Gieysztora), bez względu na aktualną ocenę niektórych sformułowanych wówczas wniosków czy sposób realizacji tej teorii w praktyce (o czym pisze szerzej M. Kara¹⁶), inspirowane marksizmem zwrócenie się ku teorii formacji społeczno-gospodarczych istotnie wzbogaciło horyzonty poznawcze mediewistyki, której dotychczasowy nurt dociekań warunkowała głównie problematyka ustrojowo-polityczna.

Jak już wspomniałam wyżej, ważną rolę w przemianie problematyki badawczej odegrały ustalenia „milenijnych” konferencji naukowych – od sprawozdawczo-planujących po metodyczno-wykopaliskowe, na którym spotykali się archeolodzy i historycy, a także przedstawiciele innych dyscyplin (spis konferencji „milenijnych” z odnośnikami do protokołów – str. 53-60). Analiza protokołów z tych spotkań pozwoliła mi ustalić, że pierwsze odwołania do materializmu historycznego w „Polskim Millenium” pojawiły się w 1949 roku wraz z powołaniem Kierownictwa Badań nad Początkami Państwa Polskiego (dalej KBnPPP). Odtąd w badaniach „milenijnych” nie chodziło już o nawiązanie do tego czy innego zdarzenia zapisanego u progu dziejów Polski. Zgodnie z marksistowską koncepcją procesu historycznego ich głównym celem było wyjaśnienie genezy państwa pierwszych Piastów w oparciu o analizę źródeł, odnoszących się zarówno do etapu, w którym państwo to jawiło się już jako uformowane, jak też okresu kładzenia jego fundamentów, tj. poczynając od przełomu I i II tysiąclecia p. n. e., a kończąc na okresie rozbitcia dzielnicowego.

W literaturze przedmiotu niejednokrotnie podkreślano fakt uzyskania przez „Polskie Millenium” znacznego wsparcia finansowego z budżetu państwa, co w konsekwencji umożliwiło podjęcie badań archeologicznych i źródłoznawczych na skalę nie znaną dotąd

¹⁵ S. Tabaczyński, „Wymuszony przewrót metodologiczny” w *archeologii polskiej i jego nieoczekiwane skutki*, [w:] *Archeologia i prahistoria polska w ostatnim półwieczu*, red. M. Kobusiewicz, S. Kurnatowski, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Poznań 2000, s. 512-525; A. Abramowicz, *Historia archeologii polskiej XIX i XX wieku*, Instytut Historii Kultury Materialnej PAN, „Oficyna Bibliofilów”, Warszawa-Łódź 1991, s. 157.

¹⁶ M. Kara, *Najstarsze państwo Piastów – rezultat przełomu czy kontynuacji ? Studium archeologiczne*, IAIe PAN, Poznań 2009, s. 12-46.

w nauce polskiej, jak i pomogło w odbudowie warsztatów badawczych po zniszczeniach wojennych. Brakowało jednak konkretnych wyliczeń na poparcie tego stwierdzenia. Aleksander Gieysztor w sprawozdaniu z działalności KBnPPP za lata 1949–1952¹⁷ nie podał kwot, a jedynie procentowy wzrost subwencji w stosunku do pierwszego roku istnienia tej instytucji – przyjmując budżet z 1949 za 100%, w 1950 otrzymano 172% i dodatkowo 72% z Ministerstwa Pracy (razem 249%), i było to najwięcej w okresie całej działalności. W 1951 roku budżet wynosił 187%, a w roku 1952 – 170%. W trakcie kwerendy nie odnalazłam sprawozdań finansowych. Jednakże cząstkowych informacji, dających pewne wyobrażenie o wielkości uzyskiwanych każdego roku subwencji dostarczyła mi lektura protokołów pokonferencyjnych. Wynika z nich, że w 1948 roku na badania „milenijne” NDMiOZ przeznaczyła ponad 20 mln zł. W 1949 roku kwota ta wzrosła do 55 mln zł. W 1950 roku Kierownictwo uzyskało od NDMiOZ 62 mln zł, a dla 11 stanowisk dodatkowe fundusze z Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej (kwota nieznana). Mimo to wystąpiło o kolejny kredyt w wys. 35 mln zł. W sumie, w 1950 roku KBnPPP miało do dyspozycji ponad 90 mln, co daje 172 % budżetu (z funduszami z Ministerstwa Pracy 249 %), czyli wartość z opracowania A. Gieysztor. Niestety sprawozdania finansowe za lata 1951–1953 były tajne i na konferencjach nie podawano już na ten temat informacji.

Pierwsze wykopaliska rozpoczęły się w 1948 roku, zanim dobiegły końca prace organizacyjne. Nie rozstrzygnięta pozostała m.in. kwestia instytucji zarządzającej całym przedsięwzięciem. Początkowo w celu koordynacji prac terenowych i źródłoznawczych planowano założenie Komitetu Badań Wczesnodziejowych przy Naczelnej Dyrekcji Muzeów i Ochrony Zabytków. Ostatecznie, na mocy zarządzenia Ministra Kultury i Sztuki projektem „milenijnym” w latach 1949–1953 zarządzało Kierownictwo Badań nad Początkami Państwa Polskiego w składzie: historyk-mediewista Aleksander Gieysztor oraz archeolodzy Kazimierz Majewski (1903–1981) i Zdzisław Adam Rajewski (1907–1974). Od 10 XII 1949 roku przy KBnPPP rozpoczęła działalność Komisja Naukowa jako organ doradczy. Niemniej ówczesny stan organizacyjny w dalszym ciągu pozostawiał wiele do życzenia, na co zresztą wskazywał A. Gieysztor w czasie pierwszej konferencji sprawozdawczej w Warszawie (10–12 XII 1949), mówiąc m.in. o brakach personalnych. Jak wynika z protokołów pokonferencyjnych, problemy z zatrudnieniem kadry, a także z brakiem stałego budżetu towarzyszyły Kierownictwu do końca i były jednym z powodów starań o utworzenie w ramach Polskiej Akademii Nauk jednostki naukowej, która miała przejąć projekt „milenijny”, ale nim do tego

¹⁷ A. Gieysztor, *Kierownictwo Badań nad początkami Państwa Polskiego w latach 1949–1952*, „Zapiski Archeologiczne” 1953, z. 2, s. 6.

doszło podejmowano dalsze działania w celu usprawnienia pracy KBnPPP. Od 1 I 1950 roku przy Naczelnej Dyrekcji jako wsparcie administracyjne Kierownictwa rozpoczął działalność Wydział (od 1 VII Biuro) Badań nad Początkami Państwa Polskiego, którym kierował Ryszard Kiersnowski (1925–2006). Natomiast zarządzenie Ministra Kultury i Sztuki z 20 VI 1950 roku formalnie ustaliło strukturę zespołu badawczego Kierownictwa oraz zakres jego działalności. Centralne funkcje objęły wówczas następujące placówki: Pracownia Inwentaryzacji Grodzisk, Pracownia Atlasu Wczesnośredniowiecznego z oddziałami, Pracownia Paleobotaniczna z siedzibą w Poznaniu, Sekretariat Wydawniczy (pod kier. Stanisława Trawkowskiego (1920–2008), Nadzór Konserwatorski (sprawowany przez dr. Witolda Kieszковского (1903–1950) do czasu jego śmierci). Pozostałe placówki miały charakter jednostek terenowych – tzw. Kierownictwa Prac Wykopaliskowych i Kierownictwa Prac Badawczych. Podstawy prawne i ramy organizacyjne KBnPPP nie uległy zmianie do 1953 roku. W dniu 1 I 1954 roku agendy Kierownictwa Badań przejął powołany uchwałą Prezydium Rządu z dnia 19 XI 1953 roku Instytut Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk.

Zarysowana wyżej struktura organizacyjna KBnPPP, w której oprócz Kierownictw Prac Wykopaliskowych i Badawczych uwzględniono także pracownie specjalistyczne prowadzące badania źródłoznawcze i edytorskie, doskonale ilustruje wielość zadań jakie realizowano w ramach omawianego projektu badawczego, choć niewątpliwie najwięcej w miejsca w działalności Kierownictwa zajmowały prace wykopaliskowe. Charakteryzując dokonania archeologiczne KBnPPP starałam się przybliżyć kryteria doboru stanowisk archeologicznych do „Polskiego Millenium”. Jako cel badawczy postawiłam sobie również stworzenie syntetyzującego opisu dokonań poszczególnych ekspedycji: każdorazowo wychodziłam od stanu wiedzy o danym obiekcie w momencie rozpoczęcia wykopalisk, aby pokazać osiągnięcia Kierownictw Prac Wykopaliskowych i Badawczych. Uzyskane wówczas wyniki badań konfrontowałam z obecnym stanem wiedzy.

Jak już wspomniałam, pierwsze prace wykopaliskowe odbyły się w 1948 roku. Objęto nimi stanowiska archeologiczne w 11 miejscowościach: w Biskupinie (osadnictwo wczesnośredniowieczne), w Gnieźnie (Górę Lecha), w Gdańsku (grodzisko), w Tumie pod Łęczycą, w Kruszwicy, na Ostrowie Lednickim, w Opolu na Ostrówku (grodzisko), w Poznaniu na Ostrowie Tumskim (grodzisko), w Szczecinie (Zamek Księżąt Pomorskich w Szczecinie), w Sobótce (kościół św. Jakuba) oraz w Krakowie (Wawel). W roku następnym (1949), już po utworzeniu KBnPPP, dzięki uruchomieniu większych kredytów, a także z uwagi na inspirowane teorią marksistowską poszerzenie problematyki badawczej na całość

procesu kształtowania się społeczeństwa feudalnego na ziemiach polskich, prace wykopaliskowe rozszerzono do 25 miejscowości. Z nowych stanowisk archeologicznych w planie prac na 1949 rok znalazły się: Giecz (grodzisko i kościół św. Mikołaja), Trzemeszno (dawny klasztor kanoników regularnych), Wiślica (grodzisko), Cieszyn – Góra Zamkowa, Ślęza, Wrocław – Ostrów Tumski, Wały Śląskie. Do tego doszły stanowiska niebrane pod uwagę we wcześniejszych dyskusjach, a mianowicie: zamek kazimierzowski w Inowłodzu, cmentarzisko wczesnośredniowieczne w Lutomiersku, a ze względów konserwatorskich – klasztor benedyktynów w Tyńcu oraz Góra Przemysła w Poznaniu. Ponadto zapewniono udział archeologów w pracach badawczych związanych z odbudową Zamku Królewskiego w Warszawie. Przy tej okazji KBNPPP postanowiło zbadać metrykę wczesnodziejowej Warszawy na tle pobliskich „punktów osadniczych”. W związku z tym przystąpiono do prac wykopaliskowych w Bródnie Starym i w Rokitnie-Błoniu. W 1950 roku działalność naukową, jak ustaliłam, prowadzono w 26 miejscowościach: w Biskupinie, Bródnie Starym, Cieszynie, Gdańsku, Gieczu, Gnieźnie, Igołomi, Nowej Hucie, Kaliszu, Kruszwicy, Lutomiersku, Łęczycy, Niemczy, Opolu-Ostrówku, Ostrowie Lednickim, Poznaniu – Ostrowie Tumskim, Rokitnie-Błoniu, Ślęży, Strzelnie, Szczecinie, Trzemesznie, Tyńcu, Wiślicy, Wrocławiu – Ostrowie Tumskim oraz w Krakowie na Wawelu i na Zamku Królewskim w Warszawie. Natomiast zaprzestano prac w Inowłodzu, na Górze Przemysła w Poznaniu, na Wałach Śląskich i w kościele św. Jakuba w Sobótce. W sezonie 1951 zawieszono badania w Kruszwicy (z powodu śmierci kierownika ekspedycji Romana Jakimowicza (1889–1951)), Lutomiersku, Trzemesznie i Bródnie Starym, a Kierownictwu Prac Badawczych w Strzelnie zlecono dodatkowe wykopaliska w odbudowywanej katedrze poznańskiej. Badania archeologiczne kontynuowano w: Biskupinie, Cieszynie, Gdańsku, Gieczu, Gnieźnie, Igołomi, Nowej Hucie, Kaliszu, Łęczycy, Niemczy, Poznaniu (gród i katedra), Opolu-Ostrówku, Rokitnie-Błoniu, Ślęży, Tyńcu, Szczecinie, Wiślicy, Wrocławiu – Ostrowie Tumskim i na Wawelu w Krakowie. Ponadto na polecenie Ministerstwa Kultury i Sztuki KBNPPP od 1951 roku finansowało niektóre wykopaliska prowadzone przez muzea i uniwersyteckie zakłady, wpisujące się w problematykę „milenijną”, ale nie należały one do jego programu badawczego (np. prace archeologiczne na cmentarzysku z okresu rzymskiego w Lachmirowicach, pow. inowrocławski, pod kier. Bonifacego Zielonki (1899–1975) z Muzeum Miejskiego w Toruniu; badania grodziska pruskiego w Jeziorku, pow. giżycki, pod kier. Jerzego Antoniewicza (1919–1970) z Państwowego Muzeum Archeologicznego; badania grodzisk w Chodakówce i Wietrznie-Bóbrce, w ramach Karpackiej Ekspedycji Archeologicznej pod kier. Andrzeja Żaki (1923–2017)). W następnym roku plan wykopalisk

przedstawiony na konferencji w Osiecznej 10–11 V 1952 roku przewidywał zawieszenie prac tam, gdzie stan przygotowania materiałów do publikacji z poprzednich sezonów wymagał większej uwagi. Z tego powodu wykopaliska w sezonie 1952 prowadzono na 11 stanowiskach w pełnym zakresie (Gdańsk, Gniezno, Poznań – katedra, Biskupin, Giecz, Kruszwica, Opole, Wrocław, Cieszyn, Igołomia, Kalisz), a na 3 – w ograniczonym do pilnych potrzeb konserwatorskich (Szczecin, Strzelno, Wiślica). Pozostałe Kierownictwa opracowywały wykopany materiał. Wyjątkiem był Wawel, który został wyłączony z projektu „milenijnego” – narastające problemy naukowe i konserwatorskie w zakresie archeologii wawelskiej zdecydowały o utworzeniu przez Ministerstwo Kultury i Sztuki w miejsce Kierownictwa Prac Badawczych Działu Archeologii Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu. Z innych działań, wiosną 1952 roku KBnPPP na polecenie Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego podjęło się przygotowania prac wykopaliskowych na terenie Grodów Czerwieńskich, co miało stanowić element szerszej współpracy polsko-radzieckiej przy badaniu wzajemnych kontaktów polsko-ruskich we wczesnym średniowieczu. Ostatecznie w ekspedycji naukowej znaleźli się tylko polscy archeolodzy. Pomimo obiecujących wyników, po pierwszym sezonie wykopaliskowym wycofał się zespół Konrada Jażdżewskiego. Badania kontynuował zespół Zdzisława Adama Rajewskiego, ale i te prace zostały wkrótce przerwane (1955). Czterdzieści lat później K. Jażdżewski i A. Abramowicz sugerowali, że w przypadku wymienionych stanowisk niechęć do kontynuowania prac wykopaliskowych wynikała z obawy czy badania te nie będą wstępem do korekty granicy polskiej na wschodzie¹⁸, co sprawiło, że okoliczności jakie doprowadziły do załamania się akcji wykopaliskowej na Grodach Czerwieńskich w latach 50. XX wieku do dziś budzą emocje.

W ostatnim roku istnienia KBnPPP (1953) wykopaliska prowadzono w: Biskupinie, Gdańsku, Gieczu, Gnieźnie, Kruszwicy, Kaliszu, w Tumie pod Łęczycą, Lutomierniku, Opolu, Poznaniu (gród i katedra), Tyńcu, Wiślicy i Wrocławiu; we współpracy z Wydziałem Ochrony Zabytków Archeologicznych Zarządu Ochrony i Konserwacji Zabytków podjęto też prace badawcze i ratownicze na Wolinie. Podsumowując, w latach 1948–1953 badano ponad 30 stanowisk archeologicznych. Zasadniczym celem działań KBnPPP było rozpoznanie głównych ośrodków państwa wczesnopiastowskiego i próba ustalenia czasu ich powstania. W 1948 roku podstawę wyboru obiektów do prac badawczych stanowiła teza o wysokiej w tej mierze przydatności źródeł pisanych, ilustrujących rolę poszczególnych ośrodków

¹⁸ A. Abramowicz, *Historia archeologii polskiej XIX i XX wieku...*, s. 159; K. Jażdżewski, *Pamiętniki. Wspomnienia polskiego archeologa z XX wieku*, Wydawnictwo Fundacji Badań Archeologicznych im. Prof. Konrada Jażdżewskiego, Łódź 1995, s. 267.

w monarchii piastowskiej. Większość badanych przez KBnPPP grodzisk jest zlokalizowana w centrach współczesnych miast. W tej sytuacji naturalną kolejną rzeczą było powiązanie problematyki grodów wczesnośredniowiecznych z problematyką początków miast polskich. Pozostałe ekspedycje KBnPPP zajęły się okresem wpływów rzymskich (Igołomia, Kalisz) oraz wczesnośredniowiecznym osadnictwem wiejskim (Biskupin). Cmentarzyska, trudne do „namierzenia” w terenie, jeśli już eksplorowano, to zwykle przy okazji badań architektury sakralnej (np. w Poznaniu – katedrze). Wyjątkiem była nekropolia w Lutomiersku odkryta w 1940 roku w czasie rozbiórki nagrobków na dawnym cmentarzu żydowskim, prowadzonej przez okupanta niemieckiego. Po wojnie, Konrad Jażdżewski (1908–1985) zaintrygowany dość licznym nagromadzeniem w tym miejscu okazów broni, części uprzęży jeździeckiej i ozdób zgłosił stanowisko do „Polskiego Millenium”. Obok grodzisk specyfiką „milenijną” stały się badania romańskiej architektury sakralnej – paradoksalnie ułatwiła je dewastacja wojenna wielu ważnych zabytków architektonicznych, kryjących w swych wnętrzach pozostałości najstarszych budowli monumentalnych na ziemiach polskich (np. Poznań – katedra). KBnPPP miało swoje zasługi także w zakresie ochrony zabytków: archeolodzy korzystając z niepowtarzalnej sytuacji zniszczeń i wyburzeń wchodzili z badaniami w historyczne śródmieścia. Kłopotliwy stawał się ogrom koniecznych interwencji, zwłaszcza, że odbudowa miast prowadziła do licznych odkryć. Przykładowo, Kierownictwo Prac Wykopaliskowych w Gdańsku, powołane dla zbadania wczesnośredniowiecznego grodziska u zbiegu rzek Raduni i Motławy, w związku z pracami nad odbudową starych dzielnic Gdańska, prowadziło także obserwacje wykopów budowlanych. Najtrudniejsza sytuacja miała miejsce na terenie Nowej Huty, zlokalizowanej na urodzajnych glebach, wykorzystywanych przez ludność już od neolitu. Wielkie przedsięwzięcie inwestycyjne prowadzone było przy użyciu maszyn budowlanych bez względu na warunki pogodowe, bez przerw w ciągu całego roku, co postawiło przed archeologami nieznanе dotychczas wyzwania. Szczególnie liczył się czas, gdyż szybko postępujące prace budowlane spychały archeologów z interesujących ich stanowisk. Niespotykana dotychczas potrzeba koordynowania prawie jednocześnie dużej ilości badań ratowniczych skłoniła ich do rozważenia problemu organizacji i metodyki tego typu działań. Na ogólnopolskiej konferencji poświęconej ochronie zabytków archeologicznych w Nowej Hucie, zorganizowanej przez Polską Akademię Umiejętności w dniu 3 IX 1950 roku w Krakowie, Tadeusz Reyman (1899–1955) wystąpił z propozycją podziału zagrożonego obszaru na rejony, które miały pozostawać pod nadzorem ekip badawczych z poszczególnych ośrodków uniwersyteckich. Natychmiastową pomoc zadeklarowało wtedy Kierownictwo Badań nad Początkami Państwa Polskiego, powierzając

do 31 XII opiekę nad terenem Nowej Huty pobliskiemu Kierownictwu Prac Wykopaliskowych w Igołomi. Z dniem 1 III 1951 roku, decyzją Ministerstwa Kultury i Sztuki, badania ratownicze na terenie powstającego kombinatu metalurgicznego i miasta przejęło założone w ramach KBnPPP Kierownictwo Prac Wykopaliskowych w Nowej Hucie na czele z Stanisławem Buratyńskim (1908–1994). Z początkiem 1953 roku Kierownictwo Prac Wykopaliskowych w Nowej Hucie zostało zlikwidowane. Na jego miejsce powstał Oddział Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie – w 1955 r. włączony w struktury Muzeum Archeologicznego w Krakowie, który kontynuował akcję ratowania zabytków archeologicznych i badania dziejów najstarszego osadnictwa na terenie Nowej Huty.

Wykopaliska dominowały w działalności KBnPPP, ale sam projekt nie był do nich ograniczony. W ramach „Polskiego Millenium” przystąpiono również do prac dokumentacyjnych, tj. edycji najstarszych źródeł pisanych objaśniających początki państwa polskiego, opracowania atlasu historycznego ziem polskich oraz inwentaryzacji grodzisk wczesnośredniowiecznych. Prowadziły je tzw. pracownice centralne KBnPPP, których działalność scharakteryzowałam w rozdziale VII.

Podsumowując, Kierownictwo Badań nad Początkami Państwa Polskiego istniało w trudnym okresie dla polskiej nauki, a jego działania nie były wolne od wpływów politycznych (kwestia udowodnienia naszych praw do tzw. Ziemi Odzyskanych). Obok niewątpliwych osiągnięć, takich jak poszerzenie bazy źródłowej i rozwój warsztatu badawczego, KBnPPP nie ustrzegło się błędów. W ocenie A. Gieysztora – podobne opinie powtarzały się w późniejszej krytyce – na czoło wysuwały się tutaj niedostatki planu badawczego i niezrealizowany postulat publikacji wyników prac wykopaliskowych. O trudnościach tych zdecydował fakt, iż archeologia mediewistyczna była młodą dyscypliną, zapoczątkowaną w Polsce na kilka lat przed wybuchem II wojny światowej. Czas „Millenium” był więc okresem gromadzenia doświadczeń i eksperymentowania. Nie pozostało to bez wpływu na organizację i metody badań, na dobór problematyki. Napotkano na trudności z ustaleniem chronologii licznych znalezisk archeologicznych, zwłaszcza z masowo pozyskiwaną ceramiką naczyniową, co spowodowane było niedoborem materiałów porównawczych oraz brakiem schematów typologicznych dla większości kategorii zabytków. Należy jednak podkreślić, że Instytut Archeologii i Etnologii PAN (daw. Instytut Historii Kultury Materialnej PAN) tj. „spadkobierca” KBnPPP od lat 90. XX wieku realizuje kompleksową publikację wspomnianych źródeł archeologicznych i ich dokumentacji terenowej.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

W trakcie prowadzonych badań podejmowałam aktywność naukową realizowaną w następujących instytucjach naukowych oraz instytucjach kultury:

- Zebranie rozproszonego materiału źródłowego odnoszącego się działalności Kierownictwa Badań nad Początkami Państwa Polskiego (kwerenda realizowana w ramach grantu NCN Miniatura 1), wiązało się z ok. tygodniowymi pobytami w kilkunastu instytucjach naukowych w całej Polsce (oddziały Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, Archiwum PAN w Warszawie, Archiwum Akt Nowych w Warszawie, muzea archeologiczne, Zamek Królewski w Warszawie, Zamek Królewski na Wawelu).
- Od 2015 roku współpracuję z Wydziałem Archeologii Instytutu Ukrainoznawstwa im. I. Krypiakewycza NAN Ukrainy we Lwowie (Відділ археологічни Інституту українознавства ім І. Крип'якевича НАН України у Львові), której efektem jest mój udział w organizowanych przez ukraińską instytucję konferencjach (Lwów – dwukrotnie (2016, 2019), Charków (2017), Kijów (2019)), przygotowywanych publikacjach i objazdach naukowych. Podczas moich ok. tygodniowych pobytów studyjnych skorzystałam z tamtejszych zasobów bibliotecznych, aby uzyskać jak najszerszy wgląd w temat historii archeologii Ukrainy i polsko-ukraińskich związków w dziedzinie archeologii. Jednocześnie strona ukraińska uczestniczyła w przedsięwzięciach naukowych Instytutu Archeologii UŁ (przede wszystkim w przygotowywanych publikacjach).
- Od 2022 roku współpracuję z Instytutem Pamięci Narodowej, Oddział w Łodzi jako ekspert naukowy w organizowanych przez w/w instytucję szkoleniach z zakresu archeologii dla nauczycieli historii szkół średnich z terenu województwa łódzkiego.
- W 2022 roku odbyłam wizytę studyjną w Uniwersytecie w Groningen (Holandia) podczas, której miałam możliwość zaprezentowania i weryfikacji własnych metod nauczania wśród pracowników akademickich Uniwersytetu w Groningen, a także możliwość nawiązania współpracy w grupie nauczycieli akademickich –

przedstawicieli innych dyscyplin i uniwersytetów – zainteresowanych rozwijaniem własnego warsztatu.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

Osiągnięcia dydaktyczne:

Prowadziłam w języku polskim i angielskim - zajęcia specjalistyczne i fakultatywne dla studentów archeologii, historii oraz etnologii i antropologii kulturowej studiów I i II stopnia. Ponadto od 2015 roku recenzuję powstające w Instytucie Archeologii UŁ prace licencjackie (27) i magisterskie (1). Od 2018 roku prowadzę Seminarium dyplomowe: jak dotąd pod moim kierunkiem powstały 3 prace licencjackie, dwie kolejne są w trakcie pisania. Wszystkie zajęcia, które prowadzę, oceniane są przez studentów powyżej średniej oceny kursów na Uniwersytecie Łódzkim.

Prowadziłam następujące zajęcia:

Archaeology in the 20th century

Funerary archaeology and anthropology

History of archaeology. Most important discoveries

Archeologia Polski i powszechna: nowożytność i współczesność

Archeologia historyczna w kontaktach badaczy polskich

Archeologia kolonialna i postkolonialna

Badania nad początkami państwa polskiego w latach 1948-1966 i ich pokłosie

Fałszerstwa i manipulacje wobec przeszłości

Historia i metodologia archeologii

Kolekcjonerstwo i muzealnictwo archeologiczne na ziemiach polskich. Historia i współczesność

Nauka o cywilizacjach: zderzenia i zblżenia

Nauki pomocnicze w praktyce archeologii historycznej

Pionierzy polskiej archeologii. Biografie i dokonania

Prehistoria ziem polskich

Seminarium dyplomowe

Spór o początki Polski: mit, tradycja, historiografia

Ścieżki archeologów. Dzieje polskich badań archeologicznych

Techniki dokumentacji rysunkowej

Translatorium

Wstęp do archeologii

Staram się również podnosić swoje kompetencje w zakresie dydaktyki:

- w 2016 ukończyłam roczne studia podyplomowe w zakresie tłumaczeń specjalistycznych (język angielski), Wydział Filologiczny UŁ. Zdobyte umiejętności i wiedzę wykorzystuję w ramach ćwiczeń konwersatoryjnych „Translatorium” dla studentów I roku studiów magisterskich na kierunku archeologia;
- w 2021 roku uczestniczyłam w szkoleniu „Zarządzanie wielokulturowością”, realizowanym w ramach projektu „Budowanie kompetencji kadry akademickiej i administracyjnej oraz podnoszenie zdolności instytucjonalnej w zakresie umiędzynarodowienia Uniwersytetu Łódzkiego”;
- w roku akademickim 2022/2023 roku biorę udział w projekcie „Mistrzowie Dydaktyki” nr MNiSW/2020/312/DIR/KH (realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego), którego celem jest rozwój umiejętności dydaktycznych pozwalający na prowadzenie zajęć w sposób bardziej efektywny i angażujący studentów w proces nauczania. Organizowane w ramach w/w projektu szkolenia pozwoliły mi spojrzeć na moją dotychczasową pracę jako nauczyciela akademickiego z innej perspektywy: zweryfikować własne metody nauczania i poznać nowe sposoby pracy ze studentami;
- biorę też udział w szkoleniach organizowanych przez Centrum Rozwoju Dydaktyki UŁ, realizowanych w ramach projektu „Doskonałość dydaktyczna uczelni” (MEIN/2022/DIR/2864).

Osiągnięcia organizacyjne i popularyzacyjne:

- regularnie uczestniczyłam w pracach Komisji Rekrutacyjnej Wydziału Filozoficzno-Historycznego (ostatnio w 2020 i 2021 roku) – pełniłam funkcję sekretarza Komisji;
- od 2020 roku jestem członkiem Rady Wydziału Filozoficzno-Historycznego UŁ;
- brałam udział w tworzeniu strony internetowej Instytutu Archeologii UŁ: przygotowałam teksty dotyczące historii naszego Instytutu;
- od 2011 roku jestem sekretarzem Zarządu Klubu Historycznego im. Stefana Roweckiego – „Grotą” w Łodzi – celem działalności Klubu jest popularyzowanie

wśród młodzieży, jak i dorosłych wiedzy historycznej o okresie 1939–1989, w tym dziejów nauki polskiej. Ponadto od 2013 roku jestem członkiem Rady Programowej Klubów Historycznych im. S. Roweckiego – „Grotą” w okręgu łódzko-kaliskim. W ramach opisanego działalności nie tylko współorganizowałam wykłady, ale też byłam prelegentką;

- od 2019 roku prowadzę prelekcje w Towarzystwie Naukowym Płockim, Oddział w Łęczycy, w których uczestniczą m.in. łęczyckich szkół średnich.

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1-6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.

W 2016 roku Rektor UŁ przyznał mi nagrodę 3. stopnia, a w 2022 roku – 1. stopnia za pracę naukową.

.....
(podpis wnioskodawcy)